

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, με τίτλο «Η πρώτη εικόνα», 14 Νοεμβρίου 2009 - 31 Ιανουαρίου 2010, 30 χρόνια Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και 50 χρόνια Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ΜΜΣΤ (ΔΕΘ), Θεσσαλονίκη

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ

ΗΜΕΡΙΔΑ, με θέμα «Πυρηνική Ενέργεια. Λύση για την κλιματική αλλαγή ή απειλή στο περιβάλλον;», 9 Δεκεμβρίου 2009, ΤΕΕ/ΤΚΜ, Ξενοδοχείο Macedonia Palace, Θεσσαλονίκη.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΥΡΩΚΩΔΙΚΕΣ, (απευθύνεται σε διπλωματούχους Πολιτικούς Μηχανικούς), 17 - 19 Δεκεμβρίου 2009, ΤΕΕ, Ξενοδοχείο ΚΑΨΗΣ Θεσσαλονίκη.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΟΡΟΥΜ με τίτλο "1ο Ελληνοκινεζικό Φόρουμ για το περιβάλλον", 3-4 Δεκεμβρίου 2009, στο πλαίσιο της συνεργασίας του ΤΕΕ με την BAST (Beijing Association for Science and Technology), Ξενοδοχείο Electra Palace (Ναυάρχου Νικοδήμου 18-20), Αθήνα.

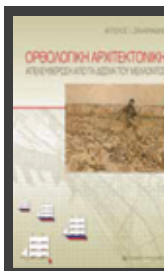
ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ με τίτλο «Υπερβόρειες διαστάσεις της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής», για την αρχιτεκτονική της Σκανδιναβίας (Δανία-Νορβηγία-Σουηδία-Φινλανδία), 14/10/2009 - 16/09/2010, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Αθήνα.

ΕΚΘΕΣΗ με τίτλο «Οι πλατείες της Ευρώπης- Πλατείες για την Ευρώπη», μέρος του ερευνητικού προγράμματος «Η πλατεία, Ευρωπαϊκή πολιτισμική κληρονομιά» στο πλαίσιο του "Cultura 2000", υπό το συντονισμό του ΑΠΘ, 5 Νοεμβρίου - 6 Δεκεμβρίου 2009, Μουσείο Μπενάκη (Κτήριο της οδού Πειραιώς), Αθήνα.

7th ANNUAL AUTOMOBILE BUSINESS CONFERENCE, με θέμα «Το Μέλλον του Αυτοκινήτου υπό το Πρίσμα της Κλιματικής Αλλαγής», 5 Δεκεμβρίου 2009, Auto Business Review και ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Κολλέγιο Ανατόλια (περιοχή Πυλαίας), Θεσσαλονίκη.

6η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ με τίτλο «WALLS», 21 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου 2009, Σύλλογος αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας, ΤΕΕ-Τμήμα Δυτικής Ελλάδας και Δήμος Πατρέων, πρώην εργοστάσιο χαρτοποιίας Λαδόπουλου, Πάτρα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ του Άγγελου Ζαχαριάδη, με τίτλο «Ορθολογική Αρχιτεκτονική (Απελευθέρωση από τα δεσμά του μέλλοντος)», 4 Δεκεμβρίου 2009, εκδοτικός οίκος University Studio Press και Βιβλιοπωλείο Μαλλιάρης-Παιδεία, πολυχώρος Μαλλιάρης («Ανατόλια» Δ. Γούναρη 39), Θεσσαλονίκη.

ΕΚΘΕΣΗ με τίτλο «Σύγχρονη Νορβηγική Αρχιτεκτονική 2000-2005», 19 Νοεμβρίου - 6 Δεκεμβρίου 2009 (εγκαινία, Τετάρτη 18 Νοεμβρίου 2009, ώρα 19:30), Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Πρεσβεία της Νορβηγίας και Νορβηγικό Ινστιτούτο στην Αθήνα, The National Museum of Art, Architecture and Design, Oslo, με την υποστήριξη του Τομέα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής, Ιστορίας της Τέχνης, Αρχιτεκτονικής Μορφολογίας και Αναστήλωσης του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ Φουαγιέ Αρχαιολογικού Μουσείου (Μανόλη Ανδρόνικου 6), Θεσσαλονίκη.

4 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΠΟΛΕΩΝ & ΠΩΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΠΡΑΞΗ

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Γούτα

Εν έτει 1984 το Μπιλμπάο της Ισπανίας δεν προλάβαινε να μετράει «πληγές»: τα εργοστάσια έβαζαν λουκέτο το ένα μετά το άλλο, χιλιάδες άνθρωποι έμεναν χωρίς δουλειά (με την ανεργία να πλησιάζει το 30%), οι μεγάλες πλημμύρες του 1983 είχαν προκαλέσει εκτεταμένες καταστροφές στο ιστορικό κέντρο και η μόλυνση κάθε είδους -ιδίως η ατμοσφαιρική ρύπανση- «βασίλευε».

Αυτά, πριν 25 χρόνια. Γιατί σήμερα, το Μπιλμπάο είναι μία από τις ελκυστικότερες πόλεις της Ευρώπης. Το επισκέπτονται 1.000.000 τουρίστες ετησίως, πολλοί εξ αυτών μόνο και μόνο για να θαυμάσουν το περίφημο Μουσείο Guggenheim. Το κτίριο αυτό έχει φτάσει πλέον να θεωρείται κάτι παραπάνω από ένα εντυπωσιακό δημιούργημα της αρχιτεκτονικής: είναι το σύμβολο μιας μεταμόρφωσης, που -εντυπωσιάζοντας ακόμη και τους πιο αισιόδοξους- κατάφερε μέσα σε μόλις 25 χρόνια να φέρει στην πρωτοπορία μια σχεδόν «διαλυμένη» πόλη.

Τώρα, το Μπιλμπάο «σπκώνει μανίκια» για το επόμενο αρχιτεκτονικό, κοινωνικό και οικονομικό επίτευγμα: το περίφημο «Isla de Zorrozaurre», που στόχο έχει να μετατρέψει μια περιοχή που μοιάζει με post-industrial τοπίο σε πνεύμονα ζωής και ανάπτυξης.

Στην ...απέναντι ήπειρο, την Αφρική, μια άλλη πόλη επιχειρεί το δικό της «θαύμα» και έχει ήδη καταφέρει αρκετά: τρία χρόνια πριν, το 2006, η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου με τους 3,9 εκατ. κατοίκους, είχε να τα βγάλει πέρα με την εκτεταμένη μόλυνση της λίμνης Μαριούτ, με μια ανεργία μεγαλύτερη του 12% και ένα μεγάλο λιμάνι που χρειαζόταν επείγοντως ώθηση.

Η πόλη ανασκοπώθηκε, ομοφώνησε, συγκρότησε σχέδιο και χτύπησε την πόρτα της Παγκόσμιας Τράπεζας (κάτι που έχουν κάνει δεκάδες άλλα αστικά κέντρα ανά τον κόσμο), διεκδικώντας χρηματοδότηση για τη δική της μεταμόρφωση.

Σήμερα, η λίμνη δεν έχει απλά «ανασάνει», αλλά στις όχθες της έχει δημιουργηθεί ένας άξονας γύρω από τον οποίο η Αλεξάνδρεια «σπνήνει» τον δικό της επενδυτικό οργανισμό. Ο δρόμος είναι βέβαια μακρύς, αφού το πλάνο είναι δεκαετές, αλλά ήδη έχουν γίνει πολλά.

Βενετία: μια πόλη που «πνίγεται» μέσα στην ίδια τη μοναδικότητά της: τα νερά και τα κανάλια που την περιβάλλουν και, ιδίως από το 2000 και μετά, απειλούν τα θεμέλιά της, με συνεχείς ανόδους στάθμης (η πλατεία του Αγίου Μάρκου υπολογίζεται ότι πλημμυρίζει 50 φορές το χρόνο!). Εφαρμόζοντας ένα έξυπνο στρατηγικό σχέδιο, η πόλη δεν επιδιώκει απλά και μόνο να λύσει το πρόβλημα της ανόδου της στάθμης του νερού, αλλά προχωρά πολύ παραπέρα: δημιουργεί τις υποδομές που θα της επιτρέψουν να ξεχρεώσει την ...ανακαίνιση, χωρίς να «αναστενάξει» οικονομικά.

Παρίσι: μια «διάχυτη» πόλη, που μπορεί να έχει δικαίως κερδίσει τον τίτλο της «La Ville-Lumière», αλλά πρόσφατα αναγκάστηκε να συνειδητοποιήσει σε ποιες συνοικίες δεν έφτανε το «φως» της: οι βίαιες εξεγέρσεις, νεαρών ατόμων κυρίως, ανέδειξαν οι διαφορές μεταξύ του πλούσιου και του φτωχού Παρισιού. Σήμερα το Παρίσι έχει το δικό του σχέδιο για να γίνει μια πιο «συμπαγής», συνεκτική και βιώσιμη μητρόπολη, ψάχνει το δάσος μέσα στην πόλη και θυμάται ξανά τα παλιά εγκαταλελειμμένα κτήριά του.

Θεσσαλονίκη: μια πόλη που έχει κάτι κοινό με καθεμία από τις παραπάνω. Την υψηλή ανεργία, την αποβιομηχάνιση, τις κακοποιημένες λίμνες στη γεωγραφική της περιφέρεια, το μεγάλο -αλλά χρυσόν άμμου εκσυγχρονισμού- λιμάνι, την ουσιαστική απουσία δάσους μέσα στην πόλη, την ατμοσφαιρική ρύπανση, τη γεινίαση με τη θάλασσα...

Σίγουρα μπορεί να αντλήσει έμπνευση από τα παραπάνω μοντέλα, που παρουσιάστηκαν πρόσφατα, στη Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο ενός εξαιρετικά ενδιαφέροντος αναπτυξιακού συνεδρίου του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου (ΕΕΘ).

Όλες οι πόλεις που παρουσιάζονται παρακάτω, μοιράζονται ένα κοινό. Πέτυχαν μεγάλες αλλαγές με ομοφωνία, συναίνεση και συγκρότηση ενιαίων φορέων, στους οποίους περιλαμβάνονται όλες οι βαθμίδες διοίκησης, φορείς, οργανισμοί και επιστήμονες. Μήπως η Θεσσαλονίκη (και όχι μόνο) έχει κάποια πράγματα να διδαχτεί;

ΜΠΙΛΜΠΑΟ

Το 25ετές θαύμα, το «νβσι» του Ζορροζαυργε και η Αγγλο-ιρακινή αρχιτέκτονας

Μπορεί η λέξη «Μπιλμπάο» να ακούγεται σχεδόν συνώνυμη με τη λέξη «Guggenheim» στα αυτιά πολλών Ευρωπαίων, αλλά το θαύμα της πόλης αυτής συνίσταται σε πολύ περισσότερα, όπως επεσήμαναν ο αναπληρωτής δήμαρχος της πόλης, Ibon Areso Mendiguren και ο γενικός διευθυντής της αναπτυξιακής εταιρίας της, Marcos Muga, ομιλητές στο συνέδριο.

«Το μοντέλο του Μπιλμπάο, με τους 370.000 κατοίκους (1 εκατ. στην ευρύτερη περιοχή), μπορεί να είναι χρήσιμο για πολλές πόλεις ανά τον κόσμο, που πρέπει να συντονίσουν δράσεις και έργα μεταξύ διάφορων δήμων, που συναποτελούν μια μητροπολιτική περιοχή», επεσήμαναν οι ομιλητές. Δηλαδή, για πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη.

Για να πετύχουν το στόχο τους, οι εμπνευστές του οράματος του Μπιλμπάο έβαλαν στα σκαριά μια σειρά από θεμελιώδεις αλλαγές, σχεδόν σχεδίασαν σε λευκό χαρτί. Άλλαξαν τα πάντα: από το οικονομικό μοντέλο της πόλης και τον τρόπο λειτουργίας της αυτοδιοίκησης μέχρι τις διαδικασίες συμμετοχής των πολιτών στις αποφάσεις και τις προδιαγραφές των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Δημιούργησαν δε, νέες δομές και χρήσιμα εργαλεία. Μεταξύ αυτών, κορυφαία η εταιρία «Bilbao Ría 2000», που για τη συγκρότησή της άντλησε «έμπνευση» από φορείς των πόλεων που διοργανώνουν εκδηλώσεις-μαμούθ όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Η δύναμη της εταιρίας μεγάλη, καθώς μεταξύ των μετόχων της περιλαμβάνονταν κράτος, αυτοδιοίκηση, περιφέρεια, δημοτικό συμβούλιο κτλ.

Οι αλλαγές έγιναν με επίκεντρο τη Ría de Bilbao ή με άλλα λόγια τον ποταμό Νερβιόν, που άλλαξε πρόσωπο με την απομάκρυνση βιομηχανικών και λιμενικών χρήσεων και τη δημιουργία ενός «προαστίου γνώσης». Η Ría de Bilbao σχεδιάστηκε έτσι ώστε να ενώνει το παρελθόν με το μέλλον, την τέχνη με την τεχνολογία, τις οικιστικές χρήσεις με την εργασία, τη διασκέδαση με τον πολιτισμό και τα πανεπιστήμια με τις εταιρίες. Η Ría είναι επίσης πλέον ο βασικός άξονας καινοτομίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης του Μπιλμπάο.

Το κατεστραμμένο ιστορικό κέντρο αποκαταστάθηκε και η κίνηση πεζών και οχημάτων στην πόλη έφτασε σε επίπεδα που ουδείς μπορούσε να φανταστεί 25 χρόνια πριν, με ένα πλέγμα πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και πλατειών, αλλά και με ενισχυμένη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς.

Η τέχνη βοήθησε σημαντικά στη μεταμόρφωση του Μπιλμπάο, αφού πλήθος μουσείων, δημοσίων έργων τέχνης και καλλιτεχνικών προγραμμάτων, σε συνδυασμό με αρχιτεκτονήματα υψηλής αισθητικής και ποιοτικής στάθμης «γέννησαν» μια κυριολεκτικά νέα πόλη.

Επόμενος στόχος είναι τώρα το «Isla de Zorroazurre» στην καρδιά της «Ría», που η Αγγλοϊρακινή ιδιοσυγκρασιακή αρχιτέκτονας Zaha Hadid –κάτοχος του Pritzker- ετοιμάζεται να «χτυπήσει» με το μαγικό της ραβδάκι, έχοντας ετοιμάσει το εντυπωσιακό masterplan από το 2007.

Η περιοχή της «Zorroazurre» ή «Zorroazurre» δεν είναι σήμερα παρά μια απαρχαιωμένη βιομηχανική ζώνη 60 εκταρίων στη δυτική είσοδο του Μπιλμπάο. Απέχει μόλις 15 λεπτά από το κέντρο της πόλης, αλλά έχει μόλις 500 κατοίκους, που ζουν ανάμεσα σε μεγάλο αριθμό εργοστασίων, τα περισσότερα από τα οποία έχουν εγκαταλειφθεί πια.

Αξιοποιώντας το Νερβιόν, τόσο ως προς την αναπτυξιακή δυναμική του, όσο και ως προς την οπτική «ενέργειά» του, η αρχιτεκτονική ομάδα έχει ως στόχο να αλλάξει τα δεδομένα, προσελκύοντας στο νέο προάστιο 15.000 κατοίκους, κυρίως κάτω των 35 ετών, στην οικιστική ζώνη που θα δημιουργηθεί.

Το 25% της συνολικής έκτασης θα σχεδιαστεί για να φιλοξενήσει γραφεία, εργαστήρια και εγκαταστάσεις εμπορίου και υπηρεσιών (μεταξύ των οποίων και μια μεγάλη κλινική, που στόχος είναι να προσελκύει πελάτες από όλο το Μπιλμπάο). Στόχος είναι τα έργα να μπουν για τα καλά στην αφετηρία φέτος. Πράσινες περιοχές και ελεύθεροι χώροι, πεζοδρόμοι και άλλοι δρόμοι θα καταλαμβάνουν σημαντικό τμήμα της έκτασης, ενώ θα κατασκευαστούν επτά γέφυρες και δύο έξοδοι.

Παράλληλα θα διατηρηθούν όλες οι παλιές κατοικίες και βιομηχανικά κτίρια που παρουσιάζουν ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά, τα οποία θα συντηρηθούν και θα αξιοποιηθούν για άλλες χρήσεις.

«Isla de Zorroazurre» -Φωτογραφία από το wikipedia

ΠΑΡΙΣΙ

Το Grand Paris και πώς ένα παλιό εργοστάσιο της «Πεζό» μπορεί να συμβάλει στη μετάβαση από το διάχυτο στο ...συμπαγές

Το 2030 το Παρίσι θα είναι διαφορετικό. Αυτό τουλάχιστον επιδιώκει ο «θεσσαλονικεύς» Γάλλος Πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί, στο πλαίσιο του έργου «Grand Paris», που στόχο έχει να μετατρέψει τη γαλλική πρωτεύουσα σε μια από τις πιο ανταγωνιστικές μητροπόλεις της υφηλίου.

Για το σκοπό αυτό, επιστρατεύθηκαν πολλοί: δέκα διεθνή γραφεία αρχιτεκτονικής και πολεοδομικού σχεδιασμού (μεταξύ των οποίων εκείνα των Jean Nouvel και Christian de Portzamparc), αλλά –και σε αυτή την περίπτωση, όπως και στις υπόλοιπες τρεις πόλεις- μια κεντρική επιτροπή (φορέας) καθοδήγησης, με τη συμμετοχή εκπροσώπων του κράτους, του δήμου των Παρισίων, της περιφερειακής αρχής και της ένωσης δήμων της Ile-de-France, αλλά και 23 εξειδικευμένων επιστημόνων (υπό το συντονισμό του γαλλικού υπουργείου Πολιτισμού και Επικοινωνίας).

Η τόση μέριμνα σίγουρα είναι απαραίτητη, αφού από το φιλόδοξο σχέδιο θα επηρεαστούν ούτε λίγο ούτε πολύ 15.000.000 κάτοικοι... Ανεξαρτήτως εμπνευστή, τα σχέδια των δέκα γραφείων, που εννοείται ότι επελέγησαν κατόπιν διεθνούς διαγωνισμού, στηρίχθηκαν σε τρεις βασικούς άξονες: τις αρχές του Κυότο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την αναδιοργάνωση του δικτύου μεταφορών και τον θερματισμό της απομόνωσης των απομακρυσμένων παρισινών προαστίων.

Οι άνθρωποι που σχεδιάζουν το Παρίσι του 2030 λαμβάνουν υπόψη και κάτι ακόμη εξαιρετικά σημαντικό: ένα νέο μοντέλο διοίκησης, αντίστοιχο της μητροπολιτικής, που ευρέως συζητείται –αλλά ουδὸλως εφαρμόζεται- στην Ελλάδα.

Παράλληλα, στόχος είναι το «συμμάζεμα» του Παρισιού, που –όπως αποφασίστηκε- δεν μπορεί πλέον να επεκτείνεται αέναως ως «διάχυτη πόλη», αλλά επιβάλλεται να γίνει πιο «συμπαγές». Ετσι, προτείνονται πυκνοδομημένες πολυλειτουργικές περιοχές (που συνδυάζουν π.χ., κατοικία με εργασία και εμπορικές δραστηριότητες), οι οποίες διαδέχονται αδόμητες εκτάσεις όπου έχουν αναδειχθεί τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος (π.χ., δάση).

Στην προσπάθειά τους για τη συμπαγή πόλη, τα 10 γραφεία δεν άφησαν «απ'έξω» τα εγκαταλεημένα κτίρια ή εκτάσεις με αυξημένο αρχιτεκτονικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον (πχ, το παλιό εργοστάσιο της «Πεζό» στα όρια του Παρισιού).

Και, φυσικά, δεν άφησαν απέξω τις ζώνες οικονομικής ανάπτυξης, οι οποίες επίσης θα περάσουν από γερό ...retouche (όπως πχ, η πόλη Evry, στα νότια του Παρισιού, που αποτελεί έδρα για το 50%-60% των γαλλικών φαρμακοβιομηχανιών ή το Université Descartes, στο Saclay, που φιλοξενεί 1.200 ερευνητές).

Τα αποτελέσματα του διεθνούς διαγωνισμού για το “Le Grand Paris” εκτίθενται μέχρι τις 22 Νοεμβρίου στο Παλέ ντε Σαγίό. ■

Φωτογραφία από την ιστοσελίδα του Le Grand Paris (<http://www.legrandparis.culture.gouv.fr>)

ΒΕΝΕΤΙΑ

Ο αμφιλεγόμενος...Μωυσής, τα μοναστήρια-ξενοδοχεία και το Επιστημονικό Πάρκο

Η Βενετία υποδέχεται κάθε χρόνο ...δύο Ελλάδες σε αριθμό τουριστών (20.000.000), αλλά πλέον αποφάσισε ότι δε θέλει μόνο επισκέπτες, αλλά και περισσότερους μόνιμους κατοίκους. Έτσι ποντάρει στο ...Μωυσή και στην καινοτομία!

Ο δήμος συνεδρίασε με τις υπόλοιπες αρχές, αποφασίζοντας να καταρτίσει ένα Στρατηγικό Σχέδιο, στη χάραξη του οποίου θα εμπλεκόνταν για πρώτη φορά όλοι: το σύνολο των βαθμίδων διοίκησης, οι παραγωγικοί και οι κοινωνικοί φορείς.

Οι προηγούμενες απόπειρες της πόλης να εφαρμόσει στην πράξη ένα αναπτυξιακό σχέδιο απέτυχαν λόγω έλλειψης συναίνεσης, σύμφωνα με τους εκπροσώπους του δήμου στο συνέδριο.

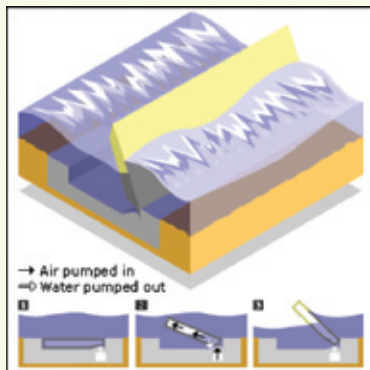
Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού κατασκευάζεται το φράγμα «Μωυσής», προϋπολογισμού 4,5 δισ. ευρώ, που θα συγκρατεί τα νερά της θάλασσας, ώστε να μην απειλούν την πόλη (το εν λόγω έργο, βέβαια, έχει ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων από περιβαλλοντολόγους, ενώ έχει προκαλέσει και τις επιφυλάξεις των Βρυξελλών), ενώ δημιουργείται κέντρο Γνώσης και Καινοτομίας.

Την ίδια στιγμή, παλιά νοσοκομεία και μοναστήρια μετατρέπονται σε ξενοδοχεία, πανεπιστήμια και κατοικίες, με στόχο να ισοσκελιστεί το κόστος της ανακαίνισης.

Η βιομηχανική περιοχή της Βενετίας έχει μετατραπεί σε Επιστημονικό Πάρκο, ενώ η παραδοσιακή κεντρική αγορά μεταφέρθηκε αλλού και πλέον αξιοποιείται για κατοικία. Φορείς και κάτοικοι αναμένουν τώρα εναγωνίως την ολοκλήρωση του γρήγορου σιδηρόδρομου, που θα διευκολύνει την πρόσβαση στην πόλη (στην οποία, σημειωτέον, απασχολούνται σε παραγωγικές δραστηριότητες περίπου 30.000 εργαζόμενοι, εκ των οποίων οι 1.200 στις 260 εταιρίες που κατασκευάζουν τα περίφημα κρύσταλλα «Murano»).

Το βιομηχανικό λιμάνι της πόλης («Porto Marghera») βρίσκεται επίσης στο επίκεντρο των αναπτυξιακών σχεδίων της Βενετίας, οι φορείς της οποίας έχουν συνειδητοποιήσει κάτι πολύ βασικό: «η επιτυχία των όποιων παρεμβάσεων απαιτεί την πλήρη εμπλοκή όλων των δημόσιων και ιδιωτικών δυνάμεων, σε επίπεδο τόσο τεχνολογίας όσο και οικονομικών δυνατοτήτων».

Σημαντικό θεωρεί η Βενετία και το αυξημένο δυναμικό της σε πολιτιστικούς θεσμούς, ο αριθμός των οποίων ξεπερνά τους 90, μεταξύ των οποίων μεγάλα πανεπιστήμια και εκπαιδευτικά κέντρα. Μεταξύ άλλων, οι αρχές ενθαρρύνουν με διάφορα προγράμματα τη στενή συνεργασία μεταξύ έρευνας, παραγωγής και χρηματοδότησης.

Φωτογραφίες από BBC News

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Η μολυσμένη λίμνη και η ...παγκόσμια «χείρα βοήθειας», που μπορεί να φτάσει Ελλάδα

Στην περίπτωση της Αλεξάνδρειας, το όνειρο ενός άρχοντα της τοπικής αυτοδιοίκησης, η ομοφωνία των φορέων και η απόφαση να χτυπήσουν από κοινού την πόρτα της Παγκόσμιας Τράπεζας στάθηκε αρκετή για να γυρίσει σελίδα η αρχαία πόλη των 3,9 εκατ. κατοίκων.

Στο επίκεντρο της παρέμβασης βρέθηκε η αρχαία λίμνη Μαριούτ, που η Αλεξάνδρεια χτίστηκε κοντά της το 331 π.Χ., αλλά τον τελευταίο αιώνα απειλεί να την «καταβροχθίσει». Τις τελευταίες δεκαετίες, οι ελώδεις εκτάσεις γύρω από τη λίμνη έγιναν μήλον της έριδος για χιλιάδες υποψήφιους ιδιοκτήτες, που σιγά-σιγά δημιούργησαν ολόκληρα προάστια εκεί.

Η υφάλμυρη Μαριούτ, που η επιφάνειά της έφτανε μέχρι πρόσφατα τα 250 χλμ, μικραίνει μέρα με την ημέρα, ενώ μέχρι το 2006 –όταν η αυτοδιοίκηση της Αλεξάνδρειας αποτάθηκε στην Παγκόσμια Τράπεζα- η λίμνη δεχόταν καθημερινά 300.000 κυβικά μέτρα ανεπεξέργαστων αστικών και βιομηχανικών λυμάτων.

Με τις «ευλογίες» της Παγκόσμιας Τράπεζας (WB), η Αλεξάνδρεια εισήλθε στη διαδικασία της Στρατηγικής Ανάπτυξης Πόλεων (ΣΑΠ) και αυτό σήμανε την έναρξη της κατασκευής δικτύου αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού, αλλά και τη χορήγηση φθηνών πιστώσεων προς τις βιομηχανίες, για να δουν πιο «ξεστά» την εφαρμογή περιβαλλοντικών μέτρων. Έτσι, η πόλη εξασφάλισε νέες εκτάσεις γύρω από τη λίμνη για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Η περιοχή γύρω από τη λίμνη δεν προσελκύει μόνο πολλές νέες επενδύσεις, αλλά και καινούργια έργα υποδομής, που μεταξύ άλλων τονώνουν το μεγάλο λιμάνι της (το οποίο διακινεί το 40% των εισαγωγών και εξαγωγών της Αιγύπτου).

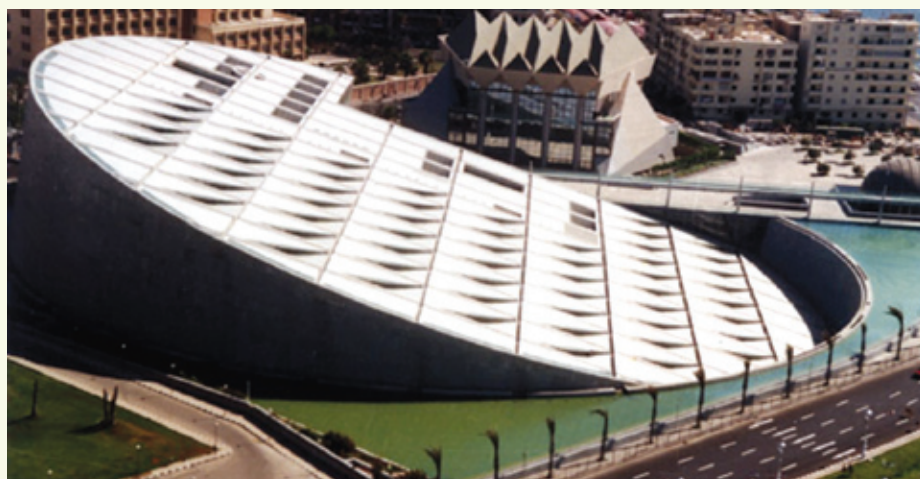
Οι νέες ξενοδοχειακές κλίνες που δημιουργήθηκαν, η περίφημη νέα βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας (που προσελκύει επισκέπτες από όλον τον κόσμο), αλλά και τα έργα αποκατάστασης σημαντικών μνημείων (αλλά έγιναν πριν και άλλα μετά το 2006), συμπληρώνουν το κάδρο.

Ο σχεδιασμός για τη νέα Αλεξάνδρεια διήρκεσε τρία χρόνια, ενώ οι πρώτες παρεμβάσεις πήραν σάρκα και οστά εντός διετίας. Το πλάνο είναι πάντως δεκαετές, οπότε ο δρόμος που απομένει να διανυθεί είναι αρκετά μακρύς.

Η Αλεξάνδρεια δεν είναι η μόνη πόλη που είχε την έξυπνη ιδέα να αποσταθεί στην Παγκόσμια Τράπεζα (WB) για να εφαρμόσει τη δική της Στρατηγική Ανάπτυξης Πόλης (ΣΑΠ). Τα «φώτα» και τη βοήθεια της Τράπεζας έχουν ήδη ζητήσει 140 πόλεις, μεταξύ των οποίων η Σόφια, αλλά και οι πιο ανεπτυγμένες Σεβίλλη, Λυών και Κοπεγχάγη.

Η ΣΑΠ ξεκινά με τη δημιουργία ειδικού φορέα, στον οποίο μετέχουν ειδικοί επιστήμονες και τοπική/περιφερειακή/κεντρική διοίκηση και συνεχίζεται με ανάλυση SWOT (αδυναμιών και πλεονεκτημάτων). Ακολουθεί η επεξεργασία ενός οράματος για την πόλη μέσα από δημόσια διαβούλευση (το οποίο όραμα πρέπει να είναι συγκεκριμένο και ρεαλιστικό, όχι γενικό ή εξαιρετικά ευρύ). Στη συνέχεια, εξειδικεύονται προγράμματα δράσης και άξονες για την υλοποίηση του οράματος αυτού και εντοπίζονται οικονομικοί πόροι. Οι σχέσεις και η συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα πρέπει να είναι ξεκάθαρες, για να μην παραπέμπονται τα σχέδια στις ελληνικές καλένδες. Τελευταίο στάδιο της στρατηγικής είναι η θέσπιση ενός συστήματος ελέγχου και αξιολόγησης της εφαρμογής του Σχεδίου, ώστε οι μελέτες και τα σχέδια να επικαιροποιούνται διαρκώς.

Όπως διευκρίνισαν οι παρευρισκόμενοι στο συνέδριο εκπρόσωποι της Τράπεζας, αν και η έμφαση δίνεται στις αναπτυσσόμενες χώρες, κράτη όπως η Ελλάδα μπορούν να επωφεληθούν επίσης από την τεχνολογία και την κινητοποίηση κονδυλίων μέσω της WB, έστω και με λιγότερο ευνοϊκούς όρους (σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες).

Φωτογραφία από την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας